

ПЛАН

за действие за сегментите на флота с установен дисбаланс

Този план се изготвя в съответствие с чл. 22, ал. 4 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 година относно Общата политика в областта на рибарството и определя действията, които българската администрация възнамерява да предприеме, за да приложи мерки за адаптиране на риболовния капацитет към възможностите за риболов с цел постигане на стабилен и траен баланс. Планът представя действията, насочени към намаляване на риболовния флот, в сегментите, при които е установен структурен излишък и адаптиране на сегментите с цел постигане на максимален устойчив риболов.

Съгласно Регламент № 1139/2021 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, са разработени мерки, целящи пренасочването на риболовни кораби към дейности извън стопанския риболов, както и за подпомагане на сектора с различни финансови инструменти. Подкрепата чрез финансови инструменти по ПМДРА 2021-2027, има за цел предоставяне на кредитен ресурс за изпълнение на проекти, съответстващи на целите на програмата, които са финансово жизнеспособни и с които се финансират допустими дейности по съответните мерки на ПМДРА 2021-2027. Финансовите инструменти са разработени с оглед облекчаване на финансирането за изпълнение на проекти на крайни получатели по ПМДРА 2021-2027, както и за осигуряване на финансов източник за финансиране на част от разходите на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ по Програмата.

Мерки за адаптиране на сегментите от флота, при които има установен дисбаланс.

Изготвеният план е с период на изпълнение до 31.05.2027 г.

1. Административни мерки в приложимото национално законодателство.

Административните мерки, приложими съгласно националното законодателство и по-конкретно чл. 18в от Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА) се прилагат по отношение на неактивните риболовни кораби. Съгласно чл. 18в от ЗРА има възможност за прекратяване на действието на разрешителното за извършване на стопански риболов и на издадените въз основа на него удостоверения за право за извършване на стопански риболов, ако две поредни години корабът не е извършвал риболовна дейност. Корабите с прекратени разрешителни на това основание се отписват служебно от регистъра на риболовните кораби, а освободеният капацитет остава в полза на държавата. Също така чл. 19 от Наредба № 8 от 21 ноември 2019 г. за условията и реда за управление на риболовния флот на Република България, дава възможност за служебно отписване на риболовни кораби от регистъра на риболовните кораби, отписани от регистъра на корабите, воден от Изпълнителна агенция „Морска администрация“, като освободеният капацитет остава в полза на държавата. В последствие, същият се разпределя между риболовни кораби, желаещи да бъдат вписани в регистъра на риболовния флот. В началото на 2021 г. е стартирана процедура за разпределяне на свободен риболовен капацитет съгласно условията описани в Наредба 8 от 21.11.2019 г. за условията и реда за управление на риболовния флот на Република България. В резултат на водени съдебни дела и след влизане в сила на решение на съда, че процедурата е законосъобразна, същата беше продължена и приключена през 2024 г. Целите на тези административни мерки са да бъде подобро управлението на риболовния флот, както и постигането на по-добър контрол върху експлоатацията на риболовния капацитет.

Съгласно изчисленията на показателя за неактивен флот за периода 2020-2025 г., най-висок процент на неактивните кораби, които представляват неизползван капацитет, се наблюдава в сегмент VL0612, както по отношение на броя кораби, така и по отношение на мощността. През 2023 г. показателят по отношение на броя кораби в сегмента е нараснал до 21,10%. През 2024 г. се наблюдава спад, като процентът достигна стойности под 20%. През 2025 г. е налице леко увеличение до 18,92%, но стойностите на показателя се запазват в допустимите граници. Като цяло в сегмент VL0612 се наблюдава най-голям дял на извършвани ремонти, продажби и прехвърляния. Малко по-висок е процентът на неактивните кораби в сегмент VL0006 по отношение на броя кораби, като стойностите му варират между 14% и 16% за периода 2020-2025 г. Като цяло, стойностите на индикатора, съотнесени към БТ и мощност, сочат че по отношение на използваемостта на капацитета, сегментът е в баланс. През 2022 г. в изпълнение на мярката, бяха отписани 45 риболовни кораба в сегментите с дължина VL0012 и 1 риболовен кораб в сегмент с дължина от VL1218. През 2023 г. са отписани 2 риболовни кораба в сегмент VL0012, като в края на годината беше стартирана процедура за служебно отписване, съгласно предвидените мерки, за 12 риболовни кораба в сегмент VL0012, която приключи в началото на 2024 г. През 2024 г. бяха отписани още 3 риболовни кораба по мярката в сегменти VL0006, VL0612 и VL1824. През 2025 г. бяха отписани общо 33 риболовни кораба – 19 бр. в сегмент VL0006 и 14 бр. в сегмент VL0612.

ИАРА продължава прилагането на националното законодателство в тази насока с цел постигането на баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов. Прилагането на мярката се извършва ежегодно.

2. Приложими мерки чрез Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г.

Мерките, предвидени в Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. се прилагат по отношение на активните кораби, спадащи към сегментите от флота с установен дисбаланс. Установяването на баланс респективно дисбаланс в сегментите от флота се извършва на база на изчислените показатели за 2020, 2021, 2022, 2023 и 2024 г. – показател за използване на корабите (VUR), индикатор за устойчив риболов, показател за изложени на риск запаси, RoFTA и ТП/ПРТР¹. Всеки индикатор може да бъде оценен в следните нива: Ниво 1 - „зелено“; Ниво 2 - „жълто“; Ниво 3 - „червено“. както е описано в Таблица № 31. Индикатор SHI е отбелязан със сив цвят в Таблица 30 за тези сегменти. за които подложените на прекомерен улов запаси съставляват по-малко от 40% от общата стойност на разтоварванията през годината и индикаторът не може да се използва за оценка на баланса или дисбаланса за една от годините. Индикатор SAR е отбелязан със сив цвят. ако даден сегмент на флота не оказва въздействие (не е осъществен улов) върху един или повече запаси. изложени на висок биологичен риск.

Заклучение дали даден сегмент от флота е балансиран или не, се извършва чрез анализ на посочените индикатори:

- При един индикатор на Ниво 3 - „червено“ – сегментът е балансиран без наличието на излишък. Заклучение - общо Ниво 1;

- При един индикатор на Ниво 3 - „червено“ и един или повече индикатори на Ниво 2 „жълто“ (когато е приложимо) - сегментът е небалансиран в краткосрочен план с необходимост за предприемане на действия. Заклучение – общо Ниво 2;

- При два или повече от два индикатора на Ниво 3 - „червено“ или повече от два индикатора на Ниво 3 - „червено“ и повече от един индикатор на Ниво 2 „жълто“ - сегментът е небалансиран с наличие на излишък на капацитет. Заклучение - общо Ниво 3.

Извършената оценка е представена в следните таблици:

2020	Segment		VUR	Biological indicators		Economic indicators		Conclusion
				SHI	SAR	RoFTA	CR/BER 1	
	DFN	VL0006						Level 3
	PS	VL0006						Level 1
	PMP	VL0006						Level 1
	HOK	VL0006						Level 3
	PGP	VL0006						Level 1
	DFN	VL0612						Level 3
	FPO	VL0612						Level 1
	HOK	VL0612						Level 3
	PGP	VL0612						Level 1
	PMP	VL0612						Level 1
	DFN	VL1218						Level 3
	PMP	VL1218						Level 3
	TM	VL1218						Level 3
	TM	VL1824						Level 1
	TM	VL2440						Level 1

2021	Segment		VUR	Biological indicators		Economic indicators		Conclusion
				SHI	SAR	RoFTA	CR/BER 1	
	DFN	VL0006						Level 1
	PS	VL0006						Level 1
	PMP	VL0006						Level 1
	HOK	VL0006						Level 3
	PGP	VL0006						Level 1
	DFN	VL0612						Level 1
	FPO	VL0612						Level 1
	HOK	VL0612						Level 3
	PGP	VL0612						Level 1
	PMP	VL0612						Level 1
	TM	VL0612						Level 1
	DFN	VL1218						Level 3
	PMP	VL1218						Level 2
	TBB	VL1218						Level 1
	TM	VL1218						Level 3
	TM	VL1824						Level 1
	TM	VL2440						Level 1

2022	Segment		VUR	Biological indicators		Economic indicators		Conclusion
				SHI	SAR	RoFTA	CR/BER 1	
	DFN	VL0006						Level 3
	PS	VL0006						Level 3
	PMP	VL0006						Level 1
	HOK	VL0006						Level 3
	PGP	VL0006						Level 3
	DFN	VL0612						Level 3
	FPO	VL0612						Level 1
	HOK	VL0612						Level 3
	PGP	VL0612						Level 3
	PMP	VL0612						Level 1
	TM	VL0612						Level 3
	DFN	VL1218						Level 3
	PMP	VL1218						Level 3
	TBB	VL1218						Level 1
	TM	VL1218						Level 1
	TM	VL1824						Level 3
	TM	VL2440						Level 1

2023	Segment		VUR	Biological indicators		Economic indicators		Conclusion
				SHI	SAR	RoFTA	CR/BER 1	
	DFN	VL0006						Level 3
	PS	VL0006						Level 1
	PMP	VL0006						Level 1
	HOK	VL0006						Level 1
	PGP	VL0006						Level 3
	DFN	VL0612						Level 3
	FPO	VL0612						Level 1
	HOK	VL0612						Level 1
	PGP	VL0612						Level 1
	PMP	VL0612						Level 1
	DFN	VL1218						Level 3
	PMP	VL1218						Level 1
	TBB	VL1218						Level 1
	TM	VL1218						Level 1
	TM	VL1824						Level 1
	TM	VL2440						Level 1

2024	Segment		VUR	Biological indicators		Economic indicators		Conclusion
				SHI	SAR	RoFTA	CR/BER 1	
	DFN	VL0006						Level 1
	PS	VL0006						Level 3
	HOK	VL0006						Level 3
	PGP	VL0006						Level 3
	PMP	VL0006						Level 1
	DFN	VL0612						Level 3
	FPO	VL0612						Level 3
	HOK	VL0612						Level 1
	PGP	VL0612						Level 3
	PMP	VL0612						Level 1
	DFN	VL1218						Level 2
	PMP	VL1218						Level 3
	TBB	VL1218						Level 1
	TM	VL1218						Level 3
	TM	VL1824						Level 3
	TM	VL2440						Level 1

Общата оценка и анализът са извършени на ниво **кълстери**, съгласно прилаганата схема за групиране на сегменти с по-малко от 5 кораба, базирана на използваната риболовна техника.

Резултатите следва да се разглеждат като агрегирани.

Схемата за кълстериране през 2024 г. е представена по-долу, както следва:

Сегментите DFN VL1218 и DFN VL1824 се отчитат като DFN VL1218, тъй като броят на корабите в DFN VL1824 е 3.

Сегментите FPO VL0006 и FPO VL0612 се отчитат като FPO VL0612, за да се запази схемата за кълстериране от предходните години и за да има сравнимост на данните.

Сегментите HOK VL0612 и HOK VL1218 се отчитат като HOK VL0612, тъй като броят на корабите в HOK VL1218 е 1.

Сегментите PMP VL1218 и PMP VL1824 се докладват като PMP VL1218, тъй като в PMP VL1824 има 2 кораба.

Сегментите PS VL0006, PS VL0612 и PS VL1824 се отчитат като PS VL0006, тъй като PS VL0612 има 2 кораба, а в сегмента PS VL1824 има 1 кораб.

Сегментите TBB VL0612, TBB VL1218 и TBB VL1824 се отчитат като TBB VL1218, тъй като в TBB VL0612 има 2 лодки, а в VL1824 има само 1 лодка.

Сегментите TM VL0612 и TM VL1218 се отчитат като TM VL1218, за да се запази схемата за кълстериране от предходните години и за да има сравнимост на данните.

Съгласно данните в таблица 38, могат да бъдат направени следните заключения:

- **DFN VL0006 – Ниво 1:** Сегментът се характеризира с ниско ниво на използване на капацитета ($VUR < 0.7$), което представлява индикация за потенциално недоизползване и наличие на свръхкапацитет. В същото време икономическите показатели (RoFTA и CR/BER) са положителни и не показват наличие на икономическа неефективност. Биологичните индикатори (SHI и SAR) са изчислени, но не са приложими за този сегмент. Индикаторът SAR се изчислява на база на разтоварванията от акула, а този сегмент не е реализирал такива през 2024 г. Индикаторът SHI е изчислен, но също не е приложим за целите на анализа на баланса или дисбаланса. Това се дължи на обстоятелството, че стойностите му се базират на запаси, които представляват под 40% от общата стойност на разтоварванията на сегмента, поради което не следва да бъде използван като надежден показател в рамките на оценката. Обобщената оценка класифицира сегмента като балансиран.

- **PS VL0006 – Ниво 3:** Сегментът се характеризира с едновременно наличие на биологичен и икономически натиск. Стойността на $SHI \geq 1$ показва зависимост от свръхексплоатирани запаси. Отрицателната стойност на RoFTA и $CR/BER \leq 1$ показват липса на икономическа ефективност и невъзможност за покриване на разходите. Тези фактори обуславят класифицирането на сегмента като небалансиран.

- **HOK VL0006 – Ниво 3:** В сегмента се наблюдава ниска степен на използване на капацитета ($VUR < 0.7$), което е индикация за наличие на свръхкапацитет. Едновременно с това са налице отрицателни стойности на RoFTA и $CR/BER \leq 1$, което показва икономическа неефективност. Комбинацията от технически и икономически фактори обуславя наличие на дисбаланс.

- **PGP VL0006 – Ниво 3:** Сегментът се характеризира с ниска използваемост на капацитета и неблагоприятни икономически резултати. Стойностите на $VUR < 0.7$ показват

свърхкапацитет, а отрицателните стойности на $RoFTA$ и $CR/BER \leq 1$ показват липса на икономическа жизнеспособност. Общата оценка поставя сегмента на ниво 3 – небалансиран.

- **PMP VL0006 – Ниво 1:** Сегментът се характеризира с ниско ниво на използване на капацитета, което представлява индикация за потенциално недоизползване на капацитета и наличие на свърхкапацитет. Икономическите показатели, обаче са положителни и показват наличие на икономическа жизнеспособност. Биологичните индикатори (SHI и SAR) са изчислени, но не са приложими за този сегмент. Индикаторът SAR се изчислява на база на разтоварванията от акула, а този сегмент не е реализирал такива през 2024 г. Индикаторът SHI е изчислен, но също не е приложим за целите на анализа на баланса или дисбаланса. Това се дължи на обстоятелството, че стойностите му се базират на запаси, които представляват под 40% от общата стойност на разтоварванията на сегмента, поради което не следва да бъде използван като надежден показател в рамките на оценката. Обобщената оценка класифицира сегмента като балансиран.

- **DFN VL0612 – Ниво 3:** В сегмента се наблюдават ниски стойности на $VUR < 0.7$), което показва наличие на свърхкапацитет. Отрицателната стойност на $RoFTA$ и $CR/BER \leq 1$ показват икономическа неефективност. Въпреки че биологичните индикатори са в допустими граници, наличните технически и икономически показатели обуславят оценката за структурен дисбаланс.

- **FPO VL0612 – Ниво 3:** Сегментите FPO VL0006 и FPO VL0612 се отчитат като FPO VL0612. Тук се наблюдават ниска използваемост на капацитета ($VUR < 0.7$) и биологичен натиск, изразен чрез $SHI \geq 1$. Това показва зависимост от свърхексплоатирани запаси. Независимо от положителните икономически показатели, биологичният фактор е определящ за оценката за дисбаланс.

- **HOK VL0612 – Ниво 1:** Сегментите HOK VL0612 и HOK VL1218 се отчитат като HOK VL0612. Биологичните индикатори не са приложими за сегмента. Характеризира се с положителни икономически показатели. Въпреки че стойността на VUR е под праговото ниво, това не се съпровожда от икономическа неефективност. Обобщената оценка класифицира сегмента като балансиран.

- **PGP VL0612 – Ниво 3:** Сегментът е с ниска използваемост на капацитета ($VUR < 0.7$) и неблагоприятни икономически резултати ($RoFTA < 0$; $CR/BER \leq 1$). Тези показатели обуславят наличие на структурен дисбаланс.

- **PMP VL0612 – Ниво 1:** Сегментът се характеризира с положителни икономически показатели. Въпреки по-ниската стойност на VUR , не се установява икономическа неефективност. Общото заключение е, че сегментът е балансиран.

- **DFN VL1218 – Ниво 2:** Сегментите DFN VL1218 и DFN VL1824 се отчитат като DFN VL1218. Сегментът се характеризира с гранична стойност на индикатора за използване на капацитета, както и със стойности на индикатора за устойчив улов над 1. Икономическите показатели са в допустими граници. Поради това сегментът е оценен на ниво 2. Следва да се отбележи, че за периода 2020–2024 г. сегментът последователно е оценяван на ниво 3, което показва наличие на устойчив модел на свърхкапацитет и икономическа нестабилност. Сегментът следва да се разглежда като структурно небалансиран в дългосрочен план и с необходимост от предприемане на действия.

- **PMP VL1218 – Ниво 3:** Сегментите PMP VL1218 и PMP VL1824 се докладват като PMP VL1218. Както за индикатора за устойчив улов, така и за показателя за изложени на риск запаси, стойностите за сегмента са ≥ 1 . Независимо от положителните икономически показатели и

добрата използваемост на корабите в сегмента, стойностите на биологичните показатели поставят сегмента на ниво 3 – небалансиран.

- **TBB VL1218 – Ниво 1:** Сегментите TBB VL0612, TBB VL1218 и TBB VL1824 се отчитат като TBB VL1218. Сегментът се характеризира с ефективно използване на капацитета и положителни икономически показатели. Въпреки наличие на $SHI \geq 1$, това не води до общ дисбаланс. Въз основа на обобщената оценка сегментът се счита за балансиран.

- **TM VL1218 – Ниво 3:** Сегментите TM VL0612 и TM VL1218 се отчитат като TM VL1218. За сегмента е налице ниска техническа използваемост, както и стойности на индикатора за устойчив улов $SHI \geq 1$, което показва висока зависимост на сегмента от уязвими запаси. Икономическите показатели са положителни, което от своя страна показва наличие на икономическа жизнеспособност. Въз основа на обобщената оценка, сегментът се счита за небалансиран.

- **TM VL1824 – Ниво 3:** Както за индикатора за устойчив улов, така и за показателя за изложени на риск запаси, стойностите за сегмента са ≥ 1 . Независимо от положителните икономически показатели и добрата използваемост на корабите в сегмента, стойностите на биологичните показатели поставят сегмента на ниво 3 – небалансиран.

- **TM VL2440 – Ниво 1:** Сегментът се характеризира с показатели в допустими граници за техническия показател и икономическите индикатори, което индикира добра техническа използваемост на корабите в сегмента, както и краткосрочна и дългосрочна икономическа ефективност. По отношение на биологичните показатели, изчисленията за SHI показват стойности ≥ 1 , което сочи за силна зависимост на сегмента от запаси, подложени на прекомерен улов. Изчислението на показателя за изложени на риск запаси не е приложимо към дадения сегмент. Обобщената оценка класифицира сегмента като балансиран.

Сегментите, класифицирани на ниво 2 и 3, се считат за сегменти с установен дисбаланс и предполагат необходимост от прилагане на коригиращи мерки и изготвяне на план за действие.

2.1.ВИДОВЕ ДЕЙСТВИЯ, ПЛАНИРАНИ ДА БЪДАТ ИЗПЪЛНЕНИ ПРЕЗ 2026 г. ЧРЕЗ ПРОГРАМАТА ЗА МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ 2021-2027 (ПМДРА)

2.1.1. Окончателно преустановяване на риболовните дейности

Тази дейност ще допринесе за адаптирането на риболовния флот към рибните запаси. Усилията за дезинвестиране (изтегляне на активи) в сектора на рибарството следва да бъдат насърчавани в тези сегменти, където балансът между капацитета и устойчивата експлоатация е нестабилен. Целта е да се постигне балансиран флот, който експлоатира наличните ресурси по устойчив начин чрез прекратяване на дейността на риболовните кораби. Мярката е насочена към риболовните кораби, които са оценени на ниво 2 и ниво 3 в доклада и същите са реализирали по 90 дни на море за последните две календарни години, съгласно изискванията на чл. 20 от Регламент № 1139/2021.

Съгласно Индикативната годишна работна програма на ПМДРА за 2026 г., се предвижда приемът да бъде обявен през 3-то тримесечие на 2026 г. Общият размер на БФП по процедурата е 1 502 232,30 евро. Максималният размер на БФП ще бъде определен по специална методология, разработена от Управляващия орган.

2.1.2. Специфично оборудване на риболовния кораб, дейности и иновации, насочени към опазване на околната среда и биоразнообразието

Дейността ще подпомогне трансформацията на риболовния сектор чрез подобряване на селективността на риболовните уреди, нисковъглероден риболов, иновации и постигане на добро екологично състояние.

Съгласно Индикативната годишна работна програма на ПМДРА за 2026 г., се предвижда обявяване на прием през 3-то тримесечие на 2026 г. Общата стойност на БФП по процедурата 511 291,88 евро. Минималният размер на БФП за един проект е 3 067,75 евро, максималният е 102 258,38 евро. За инвестиции във ВЕИ на риболовния кораб, безвъзмездната финансова помощ се предоставя под формата на опростени разходи по методика на УО на ПМДРА.

